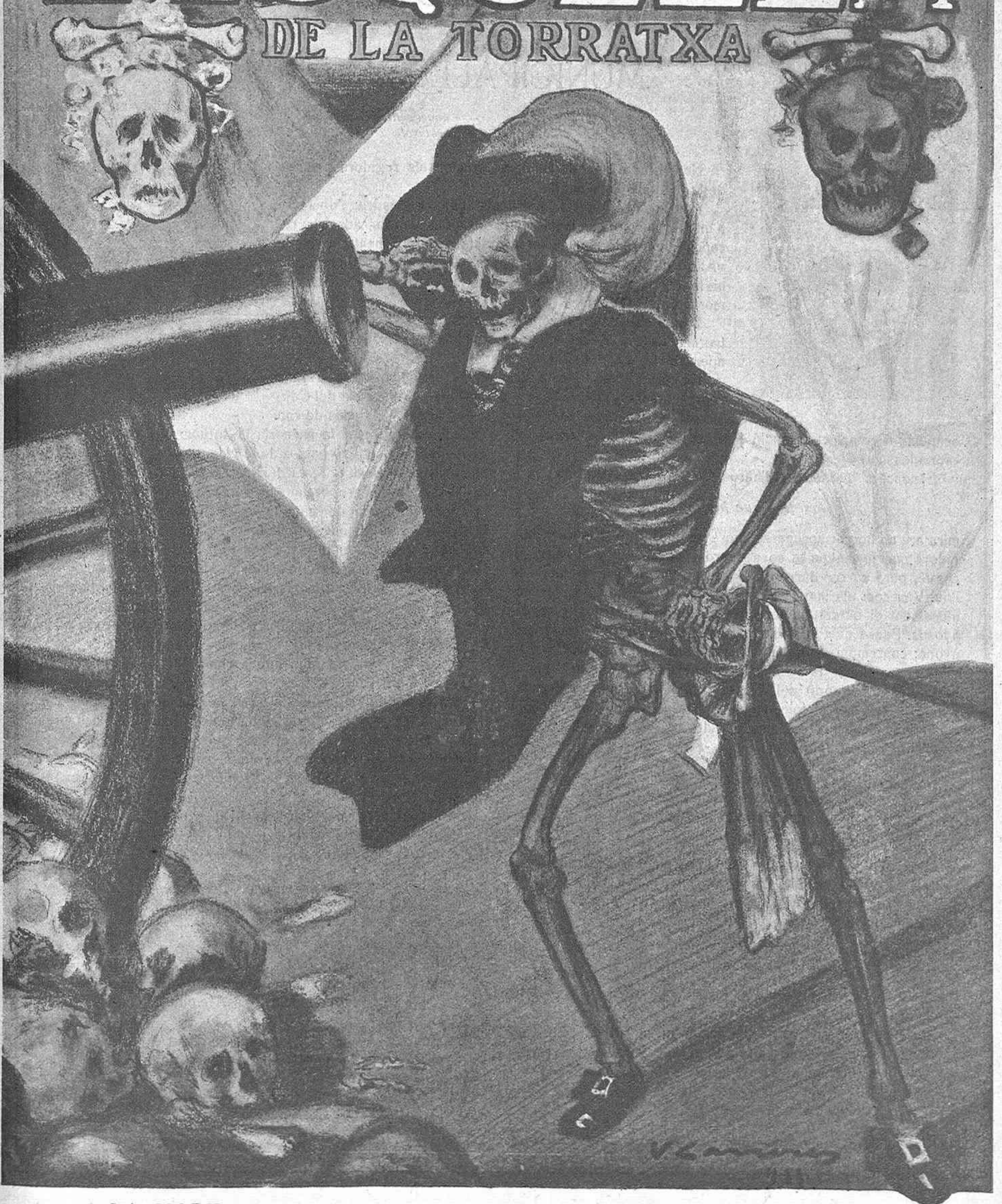

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

LA MORT

—Ara!... Ara va be!...

CRONICA

MUNICIPALESCA

—¿Y aquel entierro que pasa?
—¡Es el tuyol!

No essent al final de bieni, acostumen els regidors a riure's de la festa de Tots-Sants.

Una anada a Madrid; l'arribada d'una Esquadra; l'obertura d'una Exposició; una mala visita als pous de Moncada; una recepció de grada; qualsevol d'aquets aconteixements, a simple vista ordinari y banals, té, per tota persona que s'estimi un tant aixís, una importancia cent vegades més grossa que la Comemoració dels Difunts.

D'aquí que, de no haverhi unes eleccions municipals en porta, hagués passat, la data del 2 de Novembre, poc menos que desapercebuda, a Cà la Ciutat.

En cambi, quan la festa dels Morts arreplega, com ara, als representants (?) del poble en ple període de renovació del Consistori, els trastorns, els apuros, les angunies y els mals-de-cap

ocupen per complert l'atenció dels desventurats qual manament està a les acaballes.

El concejal que té, com l'hèroe d'en Zorrilla, comptats

los días que ha de vivir,

mira ara ab horror aproparse l'hora de que'l chor d'amics y aduladors que formaven la seva guardia, l'abandoni y el negui, si convé, pera correr darrera del que acaba tot just de sortir de l'ou. Veu com els mateixos que al seu pas se llevaven cerimoniosament el barret, comensen a saludarlo indiferents y desdeñosos. Pensa que, al deixar-lo l'ordenansa, tindrà de pagar minyona; contempla esvairse tota possibilitat de celebrar tecs y viatges a costa de la Pubilla; present, en fi, que dintre d'unes hores passarà ignorat pels carrers que li semblen avui estrets, y voldria esmenar el comportament passat. Però, com el propi «Don Juan Tenorio», exclama, a l'adonarse de que es tard pera que l'opinió el perdoni:

*Tarde la luz de la fe
penetra en mi corazón,
pues crímenes mi razón
á su luz tan sólo ve.*

De res li val, doncs, cambiar la presumpció en afectuositat; l'orgull en riulla amable, l'importancia en posat humil, y el regany en prec complascent. Encara que—lo que no es probable—recordant que

*un punto de contrición
da á un alma la salvación,*

tractés de convertir els erros en penediment, no'n treuria res ni adelantaria un pas.

Socialment es, el regidor que acaba, un malalt infecció que agonitza, y de la seva vora'n fuig la gent, esverada, com si tractés d'eludir el contagi.

Per raons especialíssimes que no hem de retreure ara, tota

vegada que viuen en la memoria de tothom que segueixi ab alguna atenció els alts y baixos de la vida municipal, per raons especialíssimes, diem, la festa dels Morts ha alcançat enguany, a la Casa Gran, les proporcions de verdadera tragedia.

Lo que en la llar del ciutadà pacífic, que no té cap ceba que li fassi espurnar els ulls, es una festa de familia, un motiu de reculliment, queda transformat en una veritable mar de llàgrimes tractantse del domicili d'un regidor de la mena dels que acaben.

A Cà la Ciutat, els morts, els morts que surten, entengui's be, somen aquesta vegada la xifra de 24, lo que es tant com dir que hi ha, actualment, en la nostra Barcelona un número regular de pares de familia a punt de quedarse sense colocació.

Vintiquatre senyors que, públicament, el furgó de la Beneficencia se'n durà, dintre d'unes hores, a l'altre barri, y quina vida y miracles oblidaran per sort els barcelonins en menos temps del que emplearan ells en cloure les parpelles! Vintiquatre senyors, avui pleòrics de salut, en plena activitat, y als quals la disposició ministerial que priva de *convertir, por medio de reelecciones, el cargo de concejal en profesión ú oficio*, ha partit materialment pel mitg!...

¡Pobres Santamaría, Janssens, Tauler, Callén, Vinaixa, Ramoneda, Sans, Morros, Juncosa, y quants com vosaltres oblidaren un dia la gran veritat tenoriesca que diu:

*No hay plazo que no se cumpla
ni deuda que no se pague!*

Fantasies apart, són moltes les persones que lamenten vivament que això de la renovació dels Ajuntaments se fassi per meitats.

Encara més les que de bona gana carregarien ara mateix ab un parell d'anyets damunt les seves espatlles ab tal d'esser ja al Novembre de 1913.

Diuen que'ls sembla un sigle cada dia que tarden en arribarhi.

JUST

La corona del avaro

—Sobre tot, fill meu, honra la meua memòria, però... no fassis gastos.

Y pronunciades aquestes paraules, l'avaró feu una ganxota, —¡ja n'hi havia prou ab una!— torsà el coll y, abreviant ab gest energic el darrer tramit, va morir-se en sec.

Es el dia dels Morts, y el fill—fill digníssim—del avaró, que desde l'endemà del enterro sols en hores molt desocupades ha pensat ab ell, recorda involuntariament aquelles paraules sagrades:

«Honra la meua memòria.»

Y, recordantles, se posa a monologar.

—«Honra la meua memòria...» Y avui es el dia dels Morts... ¿Què podria fer pera honrarla?

No era ell home amic de pompes y vanitats, ni rendia a

les preocupacions humanes cap mena de culte; però hi ha preocupacions y preocupacions... Y la que'ns obliga a reverenciar als morts en la diada d'avui no es de les que més facilment se desarrelen.

Y, además, ell m'ho va dir: «Honra la meua memòria.»

Si el ninxo aont reposen les seves cendres no fos tan conegut dels nostres amics y parents, la cosa tindria facil arreglo.

Pera honrar la memòria d'un sér a qui s'ha estimat ¿què més bonic que enviarli un record arrencat del fons de l'ànima, un pensament ben tendre, una oració dita ab el cor més que ab els llavis?...

Però les oracions, els pensaments, els records immaterials no's veuen. Els parents y amics passaran avui pel davant del ninxo del pare, y al contemplar la làpida neta d'adornos, sense una flor, sense una cinta, sense una corona, se'n riuran de mi, y'm criticaran, y diran... ¡janeuho a saber lo que diran aquelles llengües viperines!...—

Y el fill del avaró, moderadament horroritzat, se tapa les orelles pera no sentirho.

—No—segueix dient:—Jo no puc deixar passar el dia dels Morts sense donar una prova visible y palpable del meu dolor. D'aquí dos o tres anys, quan el record del pare s'haurà esfumat una mica y amics y parents m'hagin vist anar complint ab els devers que imposa la sang, el compromís en què'm trobo avui no apareixerà ab tant relleu, y un oblit, una atenuació del sentiment, una distracció cronològica serà menos notada per la legió de curiosos que en aquesta diada van al cementiri.

Aquest any no vull, no puc deixar de complir la seva sagrada comanda: «Honra la meua memòria.»

Però... tampoc dec oblidarme del seu encarrec postrer: «No fassis gastos.»—

Y el fill del avaró, pensatiu, carregat ab el pes d'aquets dos crits contradictoris, se posa el barret y se'n va al carrer.

La matinada es fresca. Les botigues de flors artificials y corones fúnebres són encara tancades. ¿A quina hora deuran obrirles?...

Y fentse aquesta pregunta, caminant, caminant, caminant sense parar, se troba a dintre del cementiri.

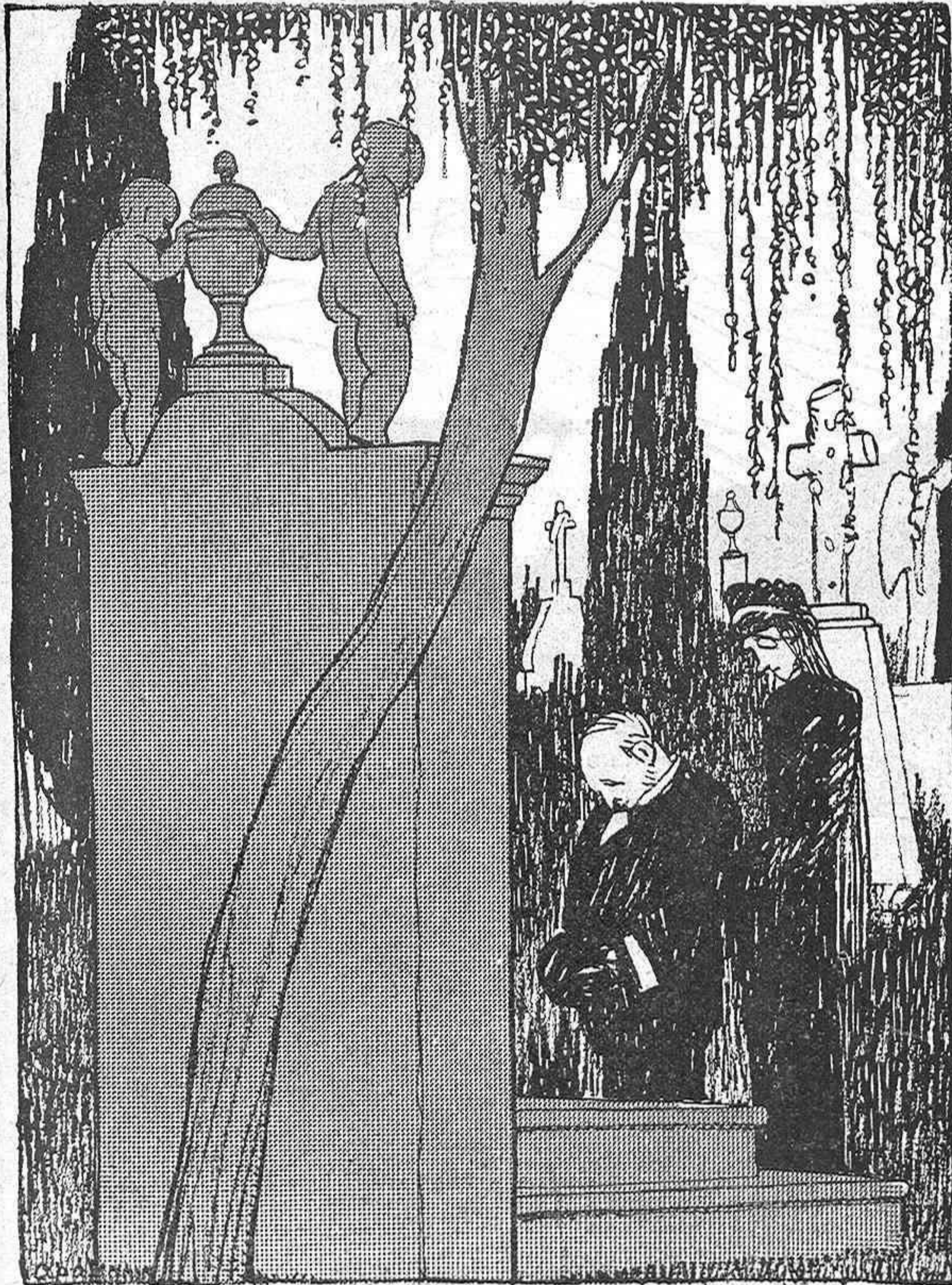
Fòra del porter, que ni menos es a la porta, y dels vigilants, que no vigilen, al camp de l'igualtat encara no hi ha ningú. ¡Es tan dematí!... Més tard, quan els tramvies circulin y el sol escampi llum y tebiors, llavors començarà a acudirhi la gentada.

El fill del avaró s'interna per aquells carrers deserts, passejant per les llargues rengleres de ninxos la mirada distreta. Damunt de moltes làpides hi penjen ja corones, colocades, segurament, la vigília.

Al arribar a una colzada que forma un camí, tropessa ab una pila de brossa; flors seques, creus rompudes, desferres abandonades, oblidades allí, sens dubte, pels encarregats de la llimpiesa.

—Ah!... ¿Què es això?...

Entre les despulles que formen el pilot, el fill del avaró hi ha vist una

AL PANTEÓ DE LA SOGRA

La filla:—Pobre mamà!... Demà passat farà quinze anys que es morta!
El gendre:—Ja ho veus... Y sembla que era ahir!

LA RESSURRECCIÓ DELS MORTS

corona vella...—Es dir, vella...—pensa ell:—En bastant bon estat, encara.

S'ajup, la cull, l'examina... ¡Fins conserva les lletres!...
A mi querido padre.

Passeja la mirada pel seu entorn. ¡Ningú!... ¡No l'ha vist ningú!... ¿Y si...

—¡Nada, nada!...

Aprèta nerviosament el pas, arriba al davant del ninxo aont reposen les cendres del seu pare... y hi penja la marcida corona.

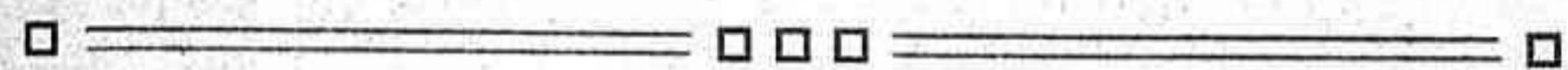
Oh!... La làpida sembla extremir-se d'alegria.

El fill del avaro, commogut, hi acosta l'orella.

No, no es somni!... Del interior del ninxo en surt un remor.

—Gracies, fill meu!... L'has comprada venturera, oi?... Ja està prou be, ja. ¡Jo't beneixo!...

A. MARCH

La mort de la Mort

La Mort, aquella bona senyora que'ns pinten tan escardalena y esprimatxada, aquella calavera de dents blanques y conques vuides, al coll la dalla gegantina y embolicada ab un llensol, s'ha deturat en son camí.

El camí es una carretera llarguíssima, una cinta sens fi, blanca y polsosa.

A un costat y a l'altre de carretera hi ha l'immens camp de l'Humanitat. Y ella n'es mestressa y senyora d'aquet camp.

La Mort s'ha deturat pera reposar.

Està cansada de segar vides.

S'ha assegut en un guarda-rodes, al peu de la cuneta...

Y comensa el soliloqui:

—Ai!... Ai!... Ai, pobreta de mi!... Ara sí que he fet a tots! Ara sí que veig que se m'acaba la corda!... Tants afamats que moren de gana, y que jo hagi de morir d'indigestió! Quan me van dir que s'havia inventat el 606 vareig tenir un gran tropell, un disgust de mort, que's creien ben be que no'n sortiria. Es clar!... Figúrinse quin fracàs no representava pera mi el descobrir-se un ingredient que fa viure als homes, que'ls allarga l'existència!... El meu trastorn va ser gran; la meua desesperació no tenia fi ni compte. Entre això y els vegetarians, que ab llegums y vins sense fermentar procuren allargar la vida als ciutadans, jo pla'm veia la meua ben perduda! D'aquella terrabastada'n vaig sortir, per fortuna; però ara se m'ha girat la truita... Que es trist haver-se de queixar unes vegades per poc y altres per massa!... Per massa, sí, senyors; que abans protestava per miseria, perquè la cullita de vides cada dia era més migrada, y avui haig de protestar per excés de producció... Y ja no puc més! Ja no puc dir ni «fava»!... El còlera, les guerres, l'aviació, l'automobilisme... Quin empaig, Deu meu, quin empaig!... No puc pas resistir més... La fadiga'm mata... Adeu, Humanitat!... Moro embafada!...

LA MODA

—Diu que no passarà de demà, la teua mare?...
Sí que es llàstima!
—Y tal, home!... Al menos s'hagués mort ahir,
que avui li hauriem portat una coronal!...

Dites aquestes paraules, la Mort, aquella bona senyora que'ns pinten tan escardalena y esprimatxada, aquella calavera de dents blanques y conques vuides, al coll la dalla gegantina y embolicada ab un llensol, fa un badall suprem, estira les canyelles de les cames, remou *tibies* y *fèmurs*, crispa les *falanges* y's deixa caure a la cuneta ab tan mala sort que, del cop que dona, els doscents òssos que formen el seu cos se desconjuntan y, en un obrir y tancar d'ulls, de la poderosa Parca no'n queda sinó un pilot de runes, un jòc de bitlles mal colocades.

Al poc rato passa, casualment, per la carretera un venerable senyor de barbes blanques. Va ab tartana. Sembla un metge de poble, però no ho es... Es el Gran Arquitecte.

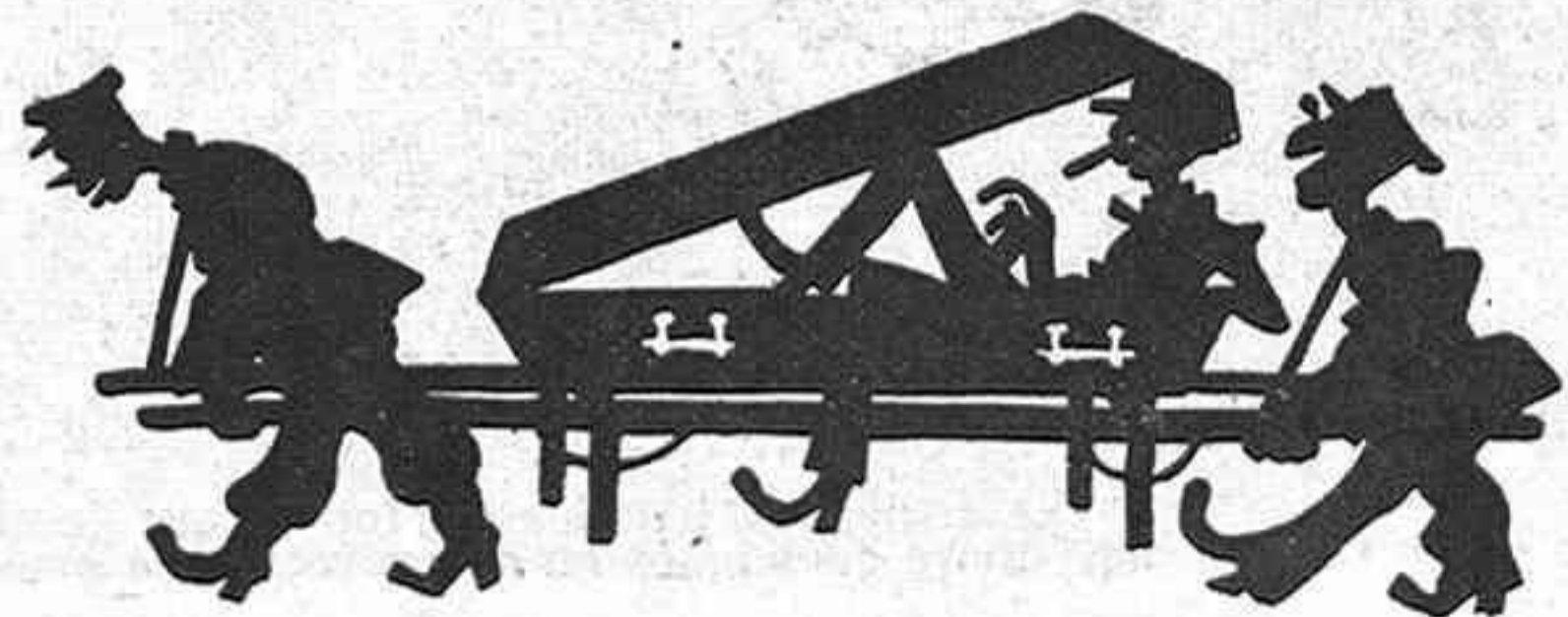
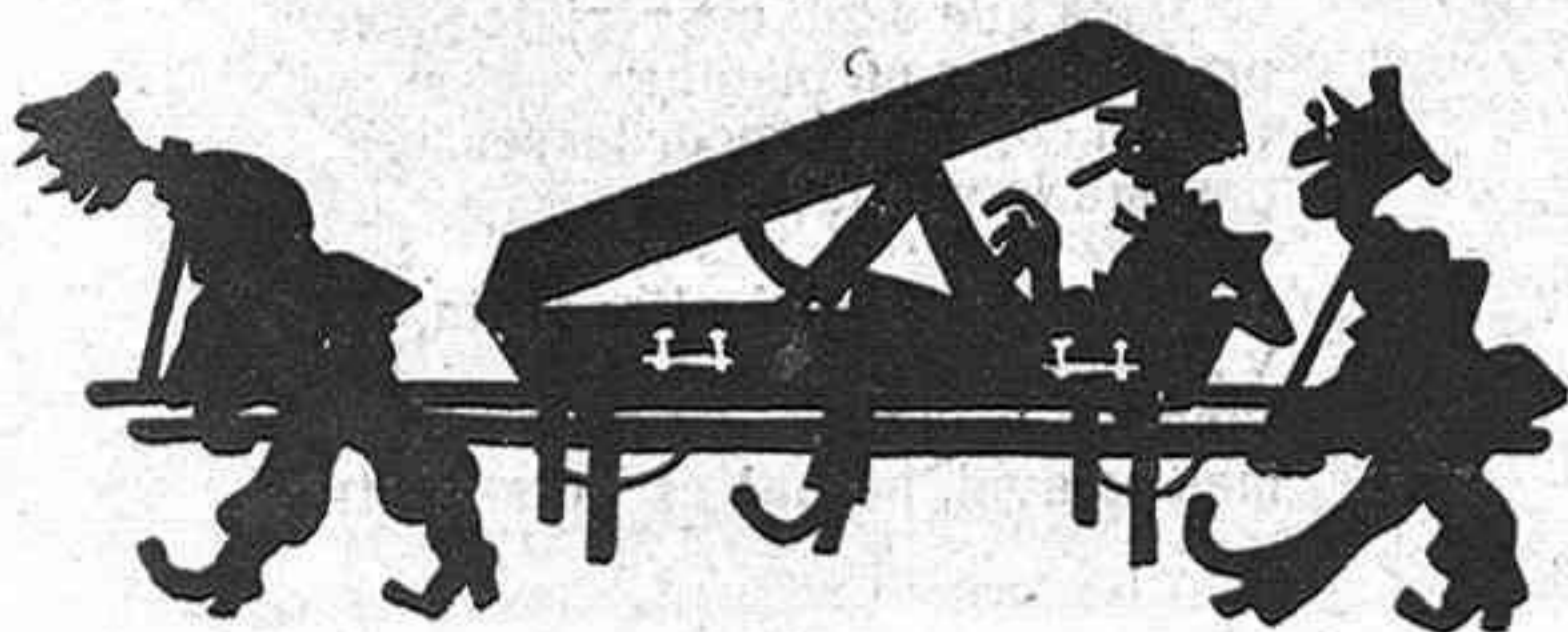
El Gran Arquitecte baixa calmosament de la tartana y examina el cadavre.

—Què ha sigut això?—fa el tartaner, un home també d'edat, barbut y de calva pelada, que respon al nom de *L'Avi Temps*.

Y el Gran Arquitecte, enfilant-se altre cop a la tartana, exclama, ab el seu acostumat to de filosofia:

—Tira, noi; tira, que no ha estat res!

FRA NOI

Hostes vingueren

Vingueren hostes y foren ben rebuts, no sols ab la cortesia característica del classic *archivo*, sinó ab veritable simpatia y ab sincer entusiasme.

Ens referim, com suposaran, a la Comissió de l'Ajuntament madrileny y a la seva Banda Municipal, arribats diumenge passat els uns y el dissabte anterior els altres.

La Comissió va venir presidida pel *mismísimo* batlle senyor Francos Rodríguez; va veure's rebuda y obsequiada esplèndidament (*quince mil pesetas, ó las que sean necesarias*, que va dir en Mir), va anar a colocar una corona an en Clavé, va fer les visites de rúbrica y va procurar a tot arreu extrenyer llassos y predicar germanor ab l'exemple.

Y velshi aquí tot. Nosaltres, encantats d'ells; ells, encantats de nosaltres. Tres dies de treball *intensiu* de ba-

rres, ab banquets, xeflis, brindis y discursos cada mitja hora... y *la casa por barrer*.

Naturalment, volem dir la nostra casa, que ab la dels altres no'ns hi fiquem, y menos ab la dels simpatics madrilenys, que la suposem ab més ordre y millor que la d'aquí. Ho demostra el fet de que'ls gastos de la vinguda se'ls han pagat particularment els regidors forasters, cosa que no fan mai els nostres, que sempre esperen que'ls esquitxi la Pubilla.

—Que no ho sab?... Cada hu d'ells s'ha pagat el viatge ab diners de la seva butxaca!—deia, tot admirat, en Ramoneda an en Vinaixa.

Y aquet responia, alsant les espatlles:

—Chè!... Yo con viache també hu pac de la meua!... Com que primer me'ls hi fico!...

* * *

Y ha passat lo de sempre.

Mentres els uns s'atipaven ab tota comoditat, els altres suaven la *gota gorda*. Mentres els regidors, els d'aquí y els d'allí, engolien liquids y més liquids y solids y més solids, els pobres musics de les bandes de Barcelona y Madrid vinga sonar aquí y allí y més enllà.

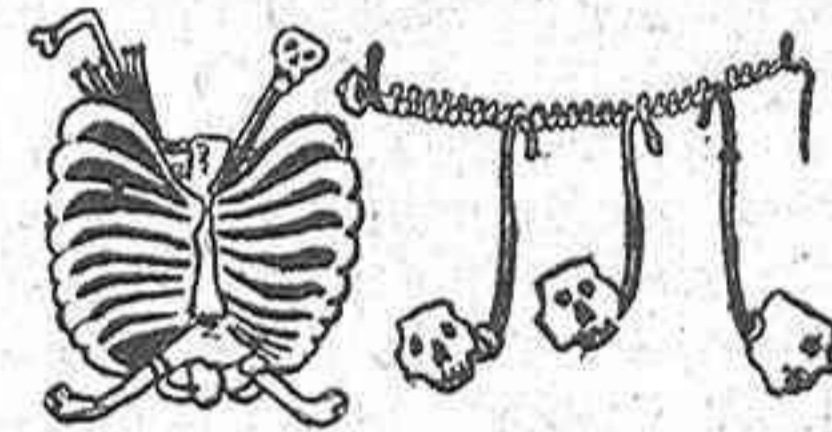
La de Madrid es una banda nutrida, que posseeix bons instruments y bons solistes. Es capassa, además, de tocar peses de repertori de concert a l'altura de les millors orquestres.

Entre altres de caracter popular, ha donat tres concerts, un al «Palau de la Música Catalana» y dos al «Novedades», que han proporcionat altres tants triomfs als estudiosos artistes madrilenys.

En ells la banda s'ha acreditat d'excelent, y el seu mestre, senyor Villa, de magnific director.

Bon retorn, y que no sigui la última.

J.

1.º Novembre

No extranyis, mareta meva,
que no't vingui a visitar;
el bullici d'aquet dia
torbaria mos esplais.

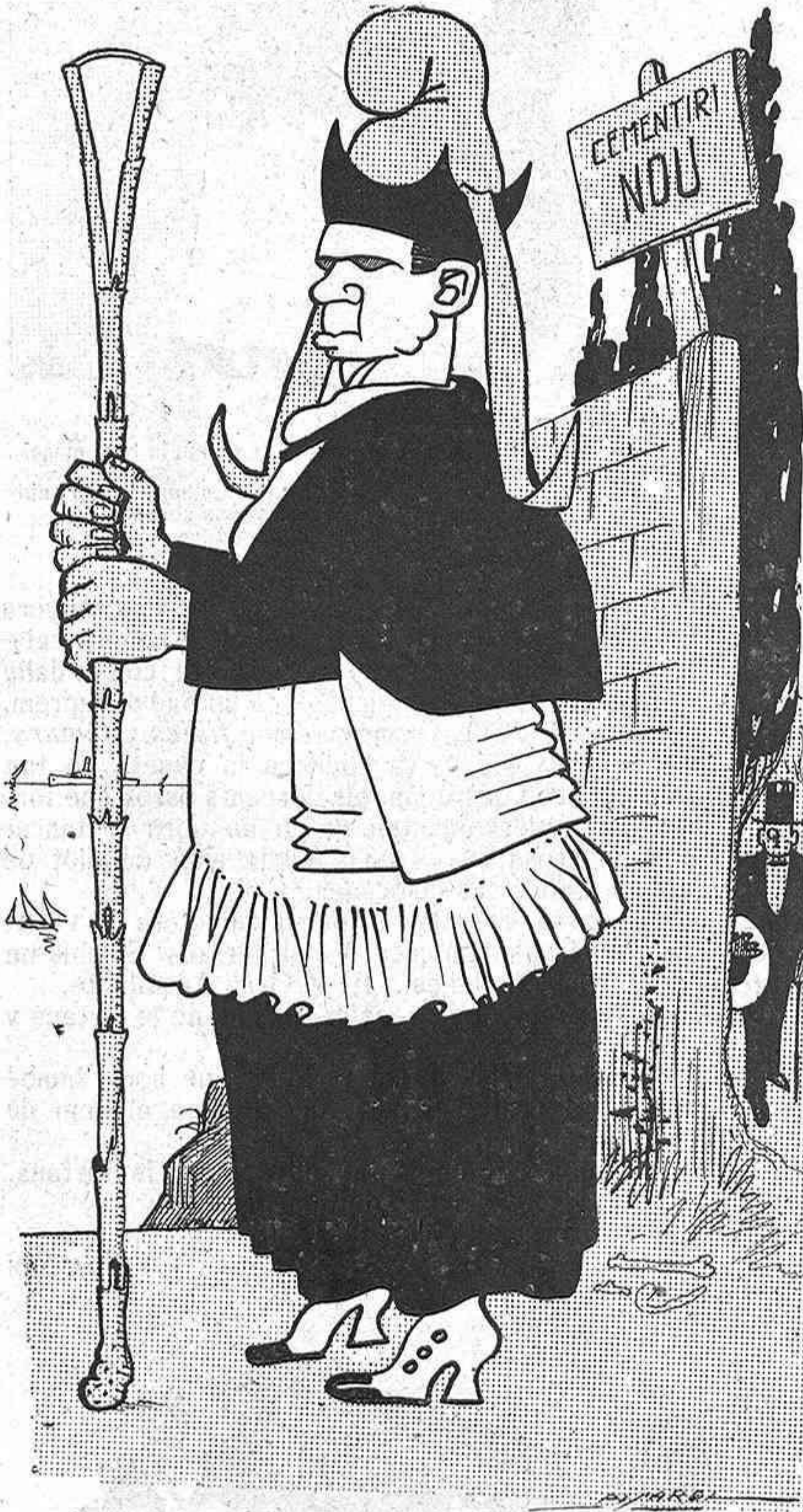
Deixa que avui s'expansioni
la multitud delirant,
que a sos morts no més recorda
una vegada cad' any.

Deixa que pengin corones
als ninxos del teu costat;
de flors que broten de terra
també el teu s'adornarà.

Deixa que sigui eix recinte
profanat per un instant;
fred el cor, sens' recordances
passarà la vanitat.

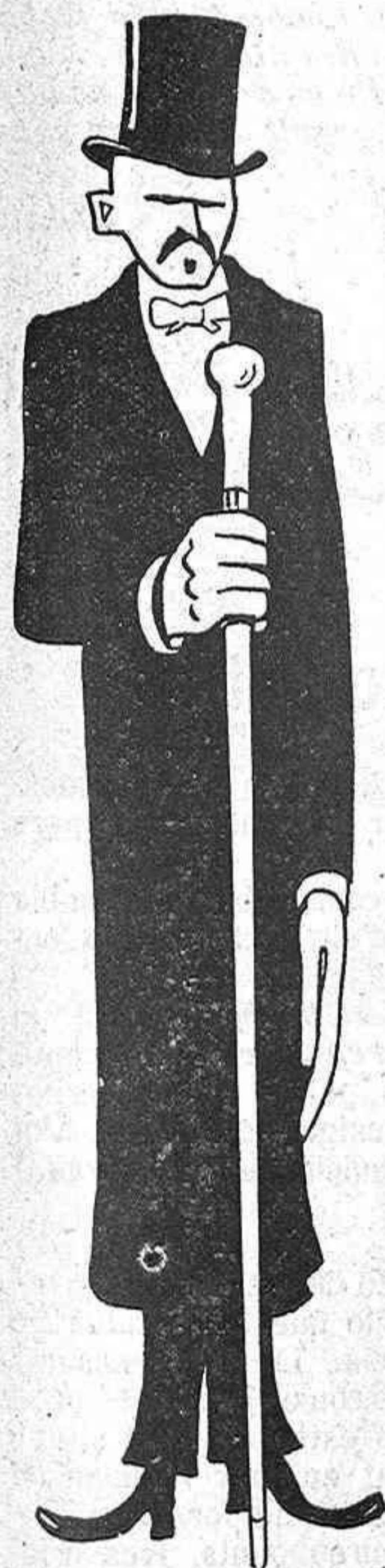
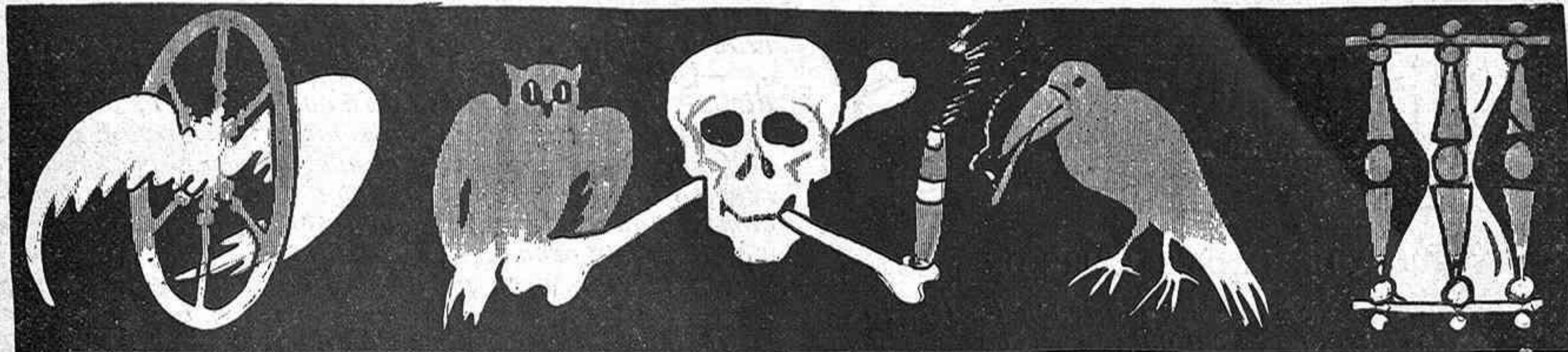
La quietut vindrà altra volta,
y aleshores, sol amant,
vindrà a veure't, mare meva,
mes no avui, perquè es Tots-Sants.

JOBICO

CLERGUE LERROUXÍ

—Recrístina!... Recrístina, si a tots els que geuen
aquí dintre els pogués fer anar a votar pels meus!

Epitafis y Funeraries

Reposa aquí un famós sastre
que ab tot y tenir bon tall,
era més gandul que'l jeure
y sols pensava en jugar.

Li deia la seva dòna:
—No juguis y ves tallant...—
Y ell, tant y tant la va creure,
que morí *tallant*... cent naps!

Aquí descansa un fulano
que tenia molts diners
y un humor incomparable;
era allò lo més rialler.

Fins que la mort va atrapar-lo
va riure com un beneit,
y, es clâ, al deixar ell de riure...
varen riure els seus hereus.

ANDRESITO

Al peu d'un ninxo, una viuda,
ab s'uprema contrició
murmurava eixes paraules:
—¡Dels cinc, fores tu el més bo!

E. GRAELLS

«Jau aquí el vell sagristà
y campaner Pau Solanes.»

—Valdria més que digués:
«Jau aquí un *toca-campanes*.»

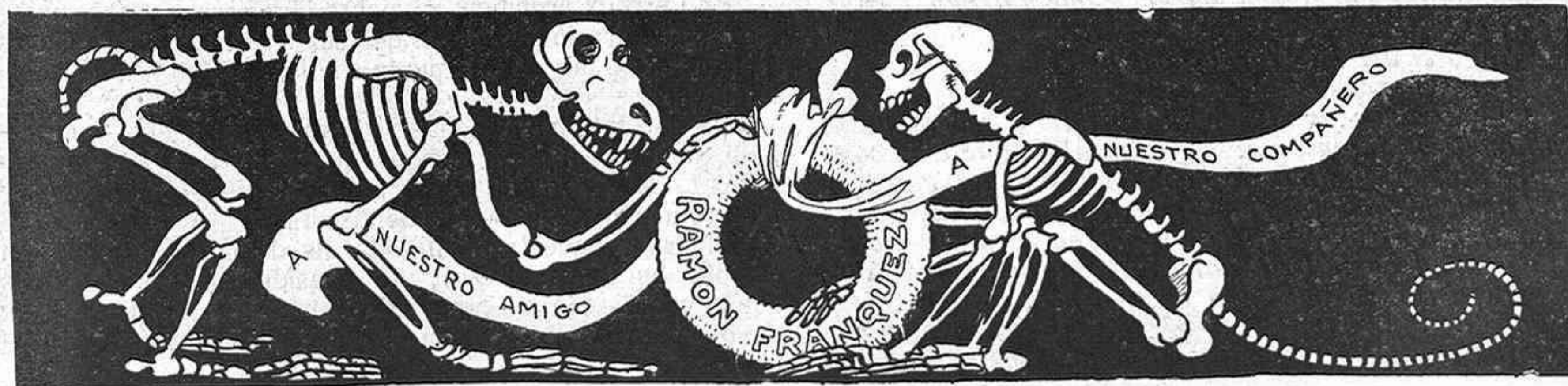
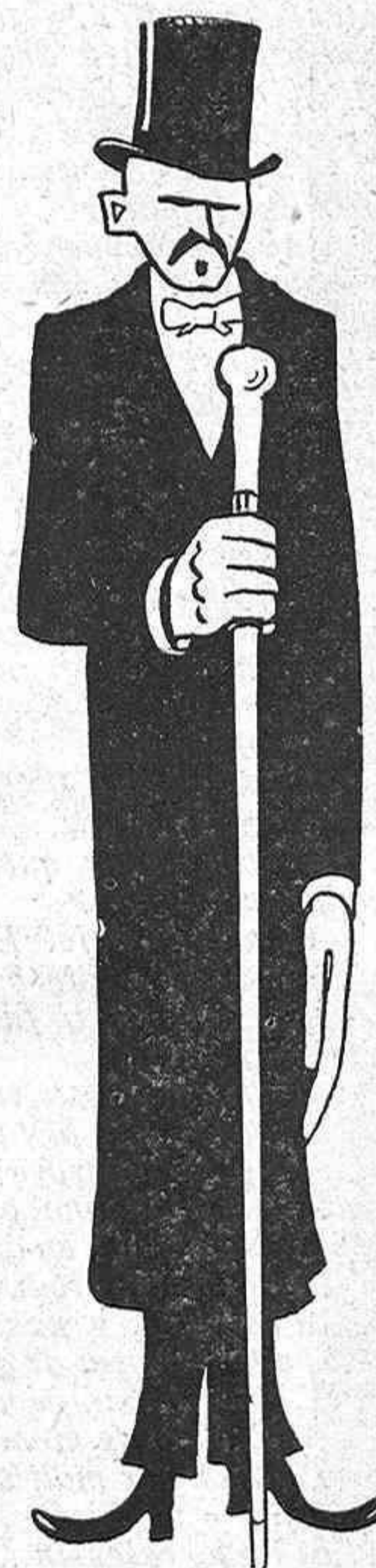
—Tomba del popularíssim
taberner mossén Martí...

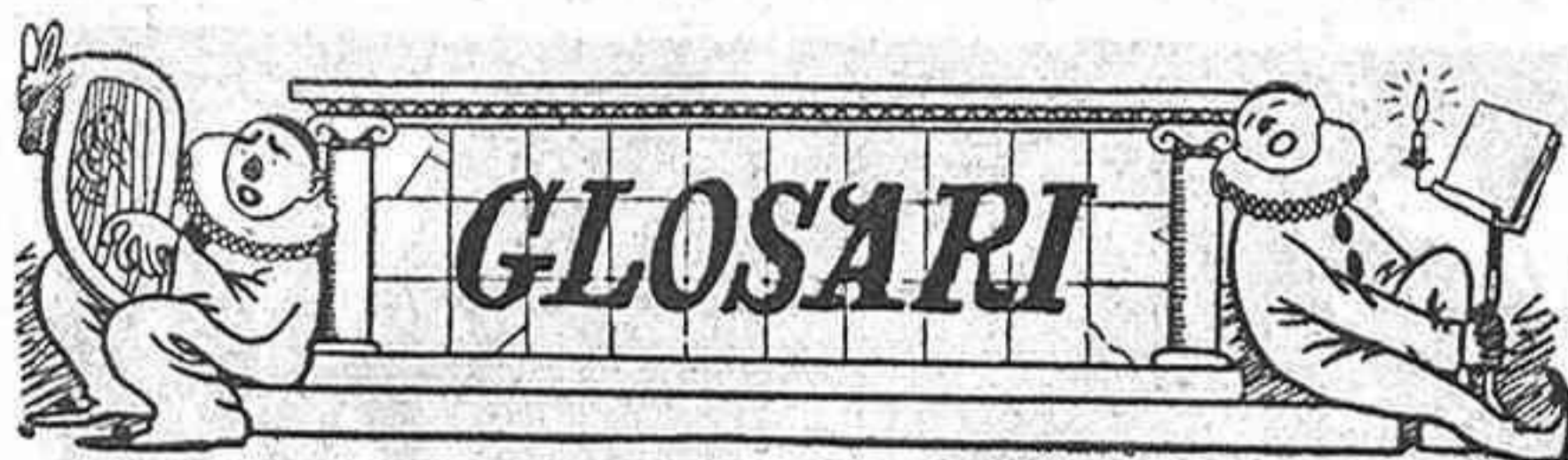
—¡Còm!... ¿Taberner, y era clergue?
—Vaia!... Batejava... el vi.

Dintre d'una tina d'oli
caigué el que aquí dins reposa...
Quan varen anà a salvar-lo
n'havia begut ja, el pobre.

Jau aquí un mestre d'estudi
anomenat Pep Rosés:
morí d'un tip... d'esperarse
que'l Municipi el pagués.

J. MORET

LA SANTA DERIA D'ESCRIURE DRAMES

Al glosador, com a tots els que tenen la deria d'escriure pera'l teatre, no va enlloc..., per recó de món que sia, que no trobi algun company de causa que, al cap de dos dies de conèixer'l, o el mateix vespre, si se n'ha d'anar, no comparegui ab el seu paquetet, dividit en tres actes o en quatre, y vingui a dirli: «Senyor Glosador: jo també tinc el meu drama», aquí el té y digu'm la veritat! Si no està be, no'm planyi pas! La veritat! No més que la veritat! Vull saber ben be la veritat!

Un agafa el drama, y pregunta:

—Es el primer?

—Ah, no senyor! Ne tinc escrits vint o vinticinco, però he escullit el que'm sembla que li ha d'agradar més de llegir.

—Y no se n'ha representat mai cap?

—Mai; per ara mai, perquè una volta uns aficionats, me'n van destrossar un de tal modo, que allò no va ser representar... Van ser unes absoltes... xiulades.

—Y quin gènere fa vostè?

—Atreuit. A mi m'agrada tot atreuit.

—Y quin autor li agrada més?

—A serli franc, cap! Perquè jo vull fer nou! Vull fer un art que no s'hagi fet mai y que no se sembli a ningú!

—Que n'ha vist molts, de drames?

—Quasi cap.

—Però n'haurà llegit?

—Encara menos.

—Y com ho sab que lo que vostè escriu no se sembla a lo que no coneix?

—Com li diré, jo? El cor m'ho diu. Y el que té fe com jo, y es sincer, y treballa com ha de treballar, y mira endavant..., y res li fa por, me sembla que té de ser... inedit!

—Es dir que vostè treballa ab fe?

—Preguntiho a la familia. Jo tenia ofici y l'he deixat, y això que'm guanyava la vida; tinc tres fills que quasi no mengen y la dona que està malalta, y'n tenim tanta, de fe, tots plegats, en que un dia o altre les meves obres han de triomfar, y tenim de vencer, que vivim com qui diu... d'esperar, y passem miseria, y ho passem tot, y quasi be ho passem de gust!

—Y si no fossin prou teatrals?

—Això es lo de menos, en sent sinceres.

—Podrien ser molt sinceres y no estar be! Y si no ho estessin?

—Si no ho estessin... no vull pensarhi... perquè el que ha fet viure tants anys... d'engrundes a la familia... n'hi hauria per... no m'ho fassi dir...; per això vull que les llegeixi y que'm digui ben be la veritat, però tota la veritat! Confio tant en el seu parer..., que'n depèn... en fí, llegeixiles.

—Vinga el drama y torni demà.

—Moltes mercès.

Y un el llegeix... y al ser a la primera escena un ja sospita que es dolent, y al ser al final de l'acte ho comprova, y al ser al final de l'obra ho sab del cert..., y aquell home té de tornar, y si li dieu la veritat, o us té per un ximple, o's desespera, y arriba a casa y ploren tots, y cau un castell de cartes fet de somnis y d'esperances; y si li dieu que està be, n'escriu d'altres, y els escriu pitjor, y s'empenya, y té més miseria, y com que no'ls hi representen, se creu perseguit y malvolgut, y si

no acaba boig, com tants n'hi ha, els fills li acaben malalts d'anèmia, y la dona se li mor d'histerisme!

—Què s'ha de fer?—se pregunta un.—Dirli? no dirli? Li diré que no! Li diré que'l drama es dolent.— Però ve l'endemà ab uns ulls tan clars, pren el drama ab tal tremolor, li bat tant el cor, al fer la pregunta..., respira tanta esperansa, que un li diu... que hi ha condicions..., que retocant..., que'l segon acte..., que, si be aquell no està prou be..., escrivintne d'altres... (d'altres! y ja'n té vint) creu que arribarà a ser alguna... gran cosa.

Un ha mentit, però què s'ha de fer? Ab el meu amic Alomar ne coneixem un, d'aquets... ineditos, que després d'haver treballat tot el dia del seu ofici, al vespre escriu, y pera no adormirse té els peus ficats en aigua freda.

Així ha escrit ja més de vint tomos, y quan troba algú que l'escolta, llegeix ab llàgrimes als ulls.

Es pietat dirli que es dolent? Ho es dirli que es bo? Aneu a saber! Si tots ne patim poc o molt d'aquesta santa Malura!

XARAU

Un mort periodistic

Tant mateix en Lerroix s'ha pres en serio lo de procurarse elements d'altura pera formar la candidatura pera regidors.

La terregada, la jarca, com gràficament batejà al poble que l'ha enlairat, queda, per voluntat d'ell, excluida del Consistori.

Lo del *gobierno del pueblo por el pueblo* resulta, al cap de tants anys, com lo del *pavo republicano*, un conte de les mil y pico de nits. Els pobres, pel sol fet d'esserho, no poden esser regidors encara que caiguin de bondat. Vol en Lerroix que la gent que vagi al Municipi sembli honrada, a més d'esserho.

En Lerroix està pels calés.

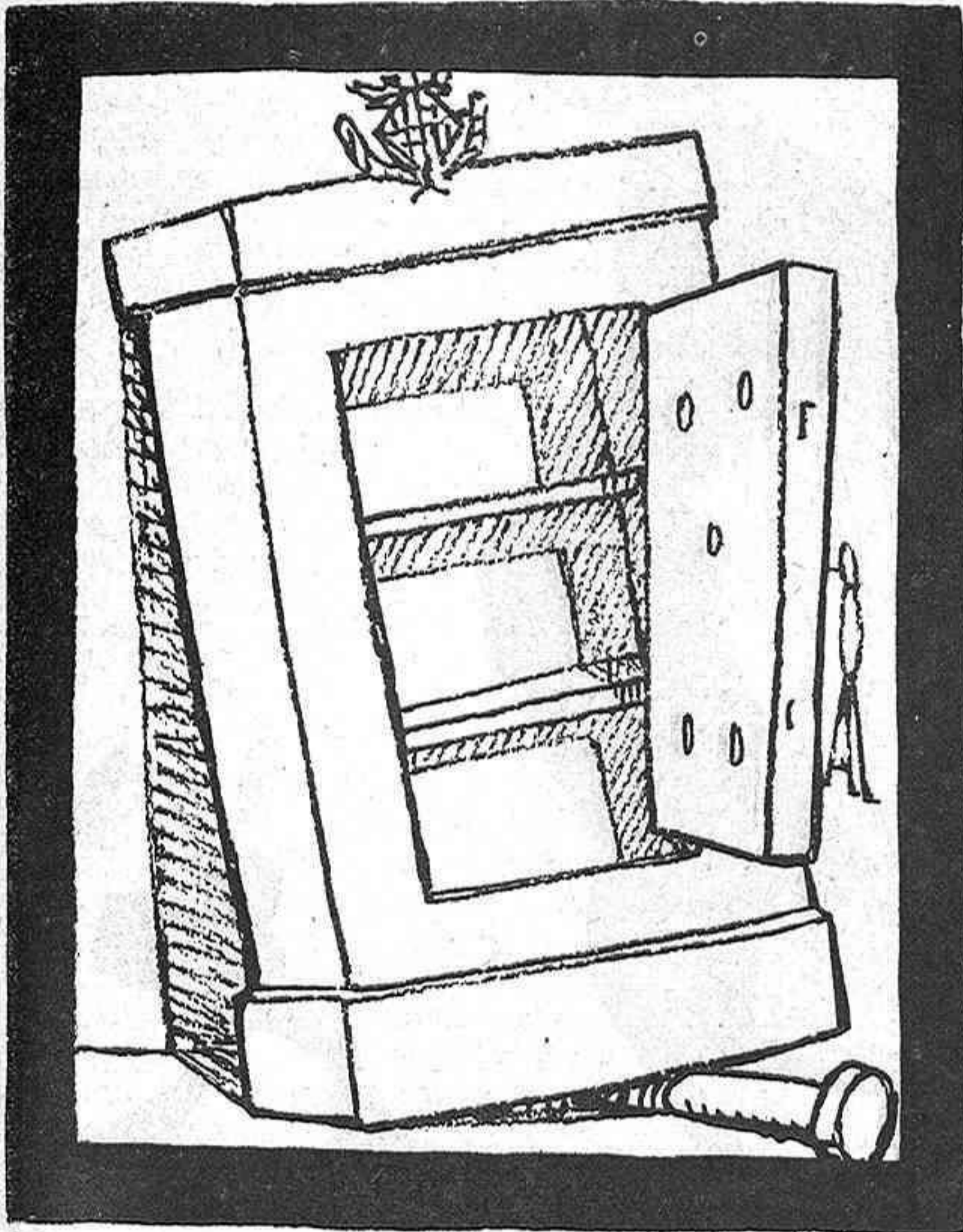
Això dels casinos de districte, foco de necessitats y pidolaires, l'amoina y el fastigueja. De lo que anomenava un dia abnegació ne diu avui impaciencia. De l'entusiasme, veemencia comprometedora... En Lerroix, acabalat, propietari, home de món y de negocis, no està per brocs ni vol res ab la pobresa... Perxò ha pensat en la conveniencia d'enviar a l'Ajuntament uns quants homes de possibles, encara que intelctualment no calsin gaires punts. Res hi fa que'l regidor siga un burro, ab tal de que tingui diners. Veuen?... Ja's diu que en Pich s'ha salvat tan sols per tenir automobil...

En Lerroix prohibeix al pobre el ficarse en assumptes de l'administració municipal, qui sab si per coneixes massa a sí mateix o per creure que ja n'hi ha prou ab l'experiencia intentada.

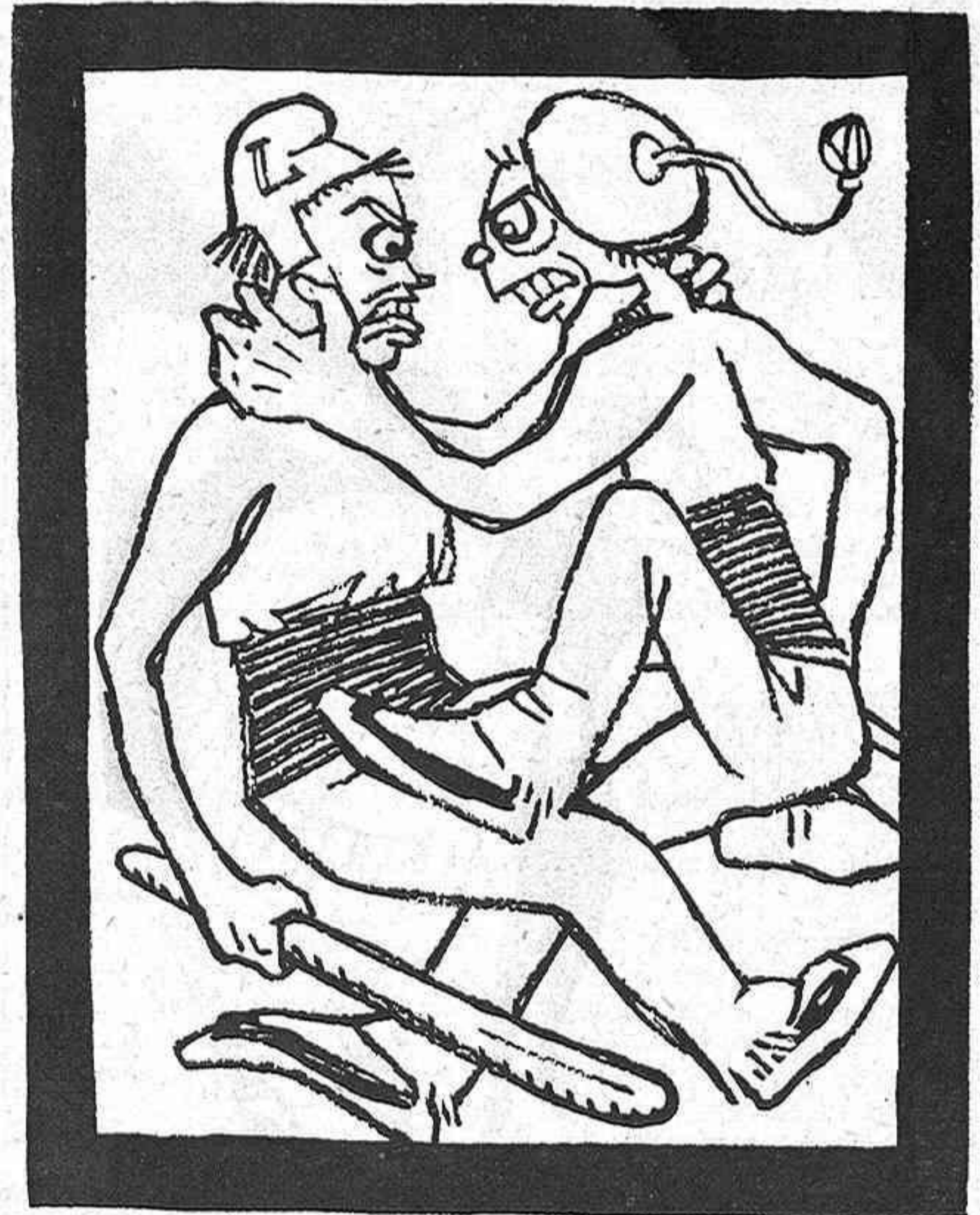
«El que no tinga rendes—se dirà interiorment—que treballi, que fomenti suscripcions, que compri a l'*Economato de la Casa del Pueblo*, que prengui cafè els dissabtes y fassi la manilla, en comptes de discutir.

Al clavar aquesta plantofada als d'abaix no tingué en compte en Lerroix que, de presidir entre'ls desairats aquet criteri que ara preconisa, no hauria pogut esser ell diputat per Barcelona, quan per primer cop va venir a Catalunya...

LA MORT EN EL TEATRE

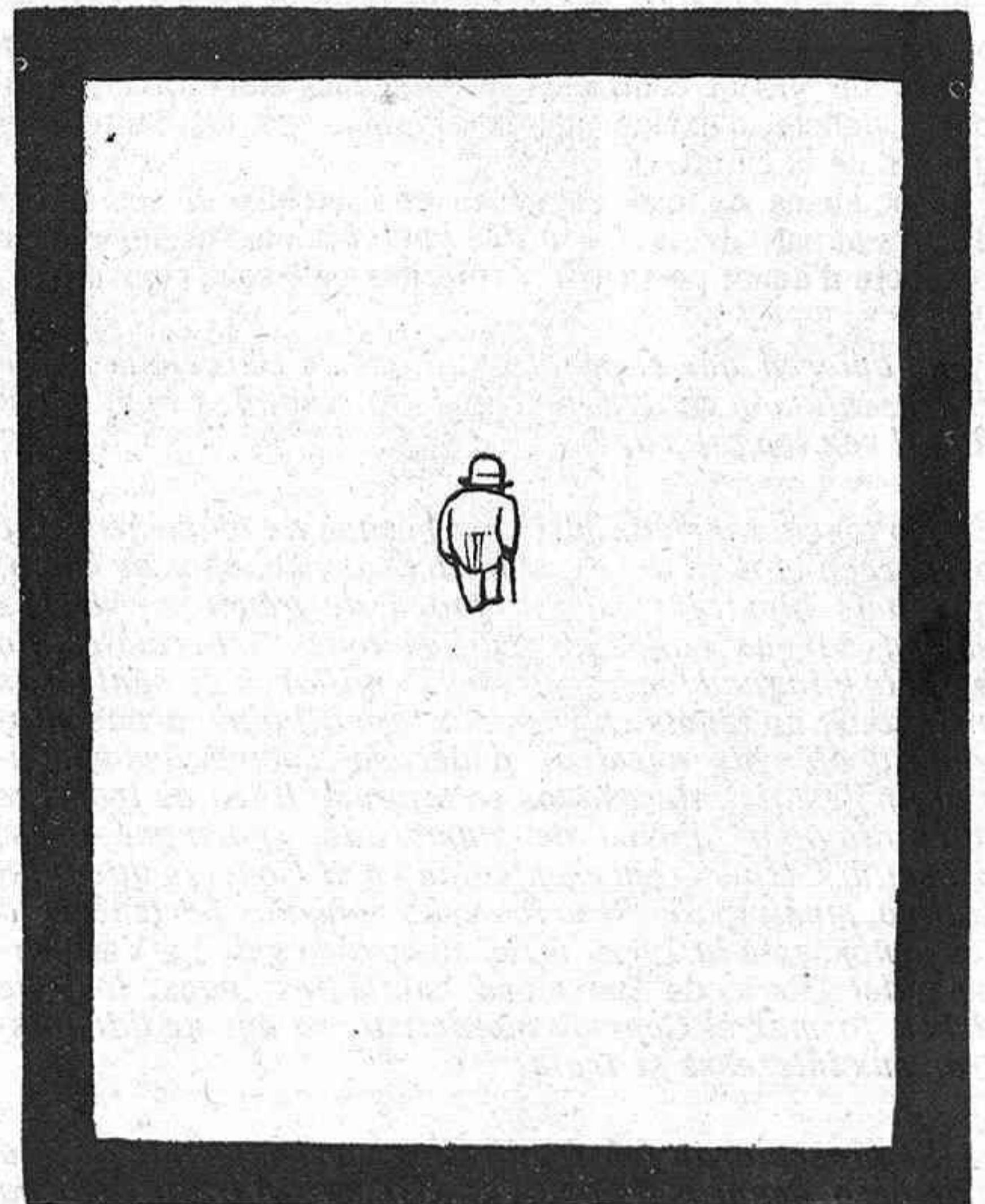
«La Morta»

«La mort civil»

«La mort de Cèsar»

El senyor Franqueza

BON

ELS «TENORIOS»

«El vell»

«El nou»

Ni pensà tampoc que, no fa gaires dies, tirava *El Progreso* de valent contra els seus enemics electorals, pel suposat delictes d'excloure aquets al poble en les lluites pel govern de la ciutat.

Poc abans de que engegues en Lerroix el seu darrer discurs al pati de la *Casa del Pueblo*, deia l'orgue radical respecte d'aquet particular y referintse als seus contraris:

... no quieren que el pueblo radical de Barcelona tenga representación en el gobierno de la ciudad, y bien mirado tal vez tengan razón.

No tenéis fábricas entre ese bosque de chimeneas que oscurecen el azul del espacio con sus penachos de humo; no tenéis almacenes abarrotados de géneros y víveres en esas largas calles de edificaciones comerciales; no poseéis ninguna casa entre esos millares de suntuosas viviendas; no tenéis en vuestras apollilladas arcas ninguna acción de nuestras poderosas sociedades bancarias; no estáis interesados en ninguna línea de tranvías ni en ninguna fábrica de alumbrado; ¿para qué, pues, necesitáis tener representación en el Concejo administrativo municipal? Si todas esas riquezas pertenecen á los señores de la Lliga, á los suscritores de La Vanguardia y del Diario de Barcelona, son ellos, pues, los que deben formar el Concejo municipal, ya que de administrar sus intereses se trata.

Se presentarán fabricantes, banqueros, gente de upa y de peso, seguros de que van á servir á pedir de boca sus intereses, y no se equivocan: todos van á adminis-

trar perfectamente sus riquezas, en contra de los intereses de los desheredados.

Que'ls sembla?

Doncs me jugaria un peix que l'autor d'aquest article, ple d'irònica indignació, troba avui que en Lerroix ha fet lo que devia, que té tota la raó, y que'ls pobres no tenen cap feina al Municipi.

La psicologia lerroixista es tan extranya y complicada!...

BLET

La familia y l'hivern

La festa de Tots-Sants ve a esser l'inauguració oficial de la temporada d'hivern. No de l'hivern del calendari, que es massa astronomic, sinó de l'hivern familiar y social.

Per Tots-Sants els pisos acaben d'estorarse, els abrics entren a fer el seu servei, y hi ha por d'agafar una pulmonia al sortir de veure els catorze actes del *Don Juan Tenorio* y *El nuevo Tenorio*. Això ja fa hivern. Però la veritable inauguració d'aquest, lo que més caracter li dona, es l'acoblament familiar en les llars tebies, al voltant de les taules parades ab dols moscatell, toves castanyes y panellets ensucrats.

Cal remarcar, en efecte, que aquets intims acoblaments

sols a l'hivern se formen. L'hivern es una estació... de família. Durant els mesos hivernals la família se sent, se veu, se palpa. Se nota més el seu valor y se l'estima més.

Aqueixa sensació d'aplec amorós, de generosa comunitat, de reciprocitat d'afectes, que en les diades hivernals ofereixen les llars, ¿la trobariem durant l'estiu ni durant les situacions interines de la primavera y la tardor? No; no la trobariem. L'hivern té un reculliment que les demés estacions no tenen y que es absolutament necessari pera la celebració de les festes familiars.

L'hivern té solemnitat. Es una estació seriosa y respectuosa. Podriem dir també que es una estació *hieràtica*. Pera donar tot el valor a l'autoritat del pare y a la bondat de la mare, y a la sollicitud de la germana gran, els dies—o les nits—hivernals són indispensables.

Imagineu-vos les mitgdiades o els vespres de l'estiu, calorosos, xafogosos, ab les portes y balcones de bat a bat oberts, la gent esbufegant y en cos de camisa, la galleda ab aigua y gel pera refrigerar les begudes. Y be: ¿tenen aqueixes hores la plenitud, el reculliment, l'intimitat que pertoca a les íntimes festes de la família?

Així, doncs, aquells que senten un predilecte amor per l'antiga y tan alabada institució de la família, han d'esser devots de l'hivern. El senyor Rucabado, gran paladí de la Família catalana, hauria d'iniciar una campanya en pro de la reforma de les estacions, ab una enquesta per l'estil de la que ha organitzat sobre la qüestió del cinematògraf.

Tot lo que hem dit prova que l'hivern es l'estació de la família; que l'hivern estreny els llassos familiars; que l'hivern consolida les pedres fonamentals de la societat cristiana. Fem, doncs, de manera que l'hivern s'allargui, y la família en devindrà enfortida. No sé si els Sants Evangelis, al contar la paràbola del fill prodig, especifiquen el mes o l'estació de l'any en que'l jové cap-verd va marxar de la casa paterna y en quina va tornarhi. Però estic segur que era a l'estiu quan va allunyar-se'n y que era a l'hivern quan va tornar, contrit, a demanar aculliment al seu venerable pare.

WIFRED

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—
Després de *La Barcelonina*, *Don Juan Tenorio*, per la Xirgu y en Giménez. S'han répro-

duit *Els porucs*, del senyor Franqueza, sens dubte ab l'intent de fer merits, pera veure si aixís lograva la subvenció sol·licitada.

—La Empresa va anunciar una funció de gala y en honor del Municipi madrileny, posantse la celebrada comedia extranjera *Juventut de príncep*, sens dubte ab l'intent d'oferir als ilustres hostes castellans una mostra (?) de l'art dramàtic de la nostra terra.

ROMEA.—Els admiradors d'en Calvo, que són quasi be tots els aficionats al vers ben declamat, no's deixaran perdre l'ocasió d'anarhi a sentir els d'en Zorrilla. *Don Juan Tenorio* y *El novio de doña Inés* pot dirse que han sigut les dues obres de la setmana.

TÍVOLI.—Dilluns va debutar *Miss Rosarini* y el seu company excentric, un número elegant que's farà aplaudir un grapat de dies seguits. El mateix dia va fer el *despido* definitiu *Mr. Grais* ab els seus micos.

ELDORADO.—Continua representantse la nova comedia d'en Sinesio Delgado *Nuestro compañero en la prensa*.

També s'han reproduït ab exit les obres: *Caridad*, *La Ciclón*, *Los corazones de oro*, *Un crimen misterioso* y *La victoria del general*.

APOLO.—Tota la setmana passada vingué representantse ab gran acceptació la nova obra del senyor Fochs y Arbós.

Després s'ha donat el *Tenorio*, el vell y el nou... Catorze actes per trenta centims!... Una gentada immensa y d'aplausos no'n vulguin més.

—S'anuncia pera aquesta mateixa setmana *El sol de la humanidad*.

ESPAÑOL.—Dijous van estrenar els actors d'aquet teatre el nou drama d'en Tolstoi *El cadáver viviente*. Pera fer la traveta a l'«Apolo», que també el tenia anunciat y no pensava posarlo fins passat *Tenorios*, varen donarlo sobtadament y sense el necessari estudi, ab lo qual no hi varen guanyar res ni en

LA CAMPANYA DE LA LLIGA

—Apa, senyors!... Un cop de mà, que, si ara no l'aixequem, no l'aixecarem mai més.

Tolstoi ni els senyors Marquina y Jordà. El drama està be, per més que ara ens hem convenut de que està millor pera llegit que pera vist. El senyor Parreño, que podia haver fet una creació del tipu protagonista, va procurar sortir del pas com si's tractés d'un òs qualsevol y... *así salió ello*. En la representació hi mancava ambient, com hi mancaven ensaigs y altres coses. És una viva llàstima que la competència d'empreses arribi a l'extrem de no respectar obres de l'importància de *El cadáver viviente*. Tant la moral que hi batega com el nom de l'autor mereixien una mica més d'atenció per part dels directors. Y si ells no volien tenir aqueixa delicadesa, devien obligarhi els traductors, que s'han de considerar els directes representants de l'autor.

NUEVO.—EI

A LA COMISSIÓ

—Que no va als cementiris, avui, senyor Mir?
—Ja fa temps que hi soc.

VISITES DE CUMPLIMENT

—Animense ustedes, y vénganse todos á Buenos Aires...
—Cah, home!... Ens proven més els d'aquí.

pri er beso, sarsuela en un acte y quatre quadros dels senyors Oliveros y Tubau, va agradar forsa, demostrantse un cop més que'ls autors locals no han d'envejar res als de Madrid per lo que toca al gènere. L'obra es graciosa y sentimental a la vegada, y les dues notes hi estan ben ensopegades. La música, del mestre *Monterde*, es aixerida, joganera y brillant. En resum: un bon exit.

L. L. L.

EL dissabte, a empentes y rodolons, va ser discutit per la Junta de Vocals Associats el pressupost extraordinari de la ciutat de Barcelona.

Hi ha que comensar per dir que, en extricta veritat, el tal pressupost no es més que una comedia ridícula. Moltes de les quantitats que en ell se demanen han sigut ja per endavant gastades, y lo que ara's busca es solsament la manera de satisfer partides que, mercès a la irregularitat ab que funciona la nostra màquina administrativa, s'han quedat a deure.

En suma, un vel sobre la desorganització municipal.
Y si ab el vel no n'hi ha prou, una estora.

**

Però lo més grave, al nostre entendre, es un'altra cosa.

No'ns expliquem com els Vocals Associats y els regidors de les minories s'avenen a discutir d'un *tirón* y al trot desesperat un pressupost que representa l'inversió d'una pila de milions de pessetes.

Aquí, aont pera acordar el nombrament d'un mosso de mercat o la colocació d'un fanal al carrer de les Freixures se passen hores y més hores, ¿com se tolera el formidable abús que significa aquesta discussió, sempre atropellada y confosa, y ab molta freqüència completament inutil?

De sobres ho sabem que a la Casa Gran tot es ficció y convencionalisme, però portada la cosa an aquest extrem, la veritat, ens semblen ja tant convencionalisme y tanta ficció, que quasi quasi diriem que té tot l'aspecte d'una farsa, representada en desprestigi de la ciutat y en perjudici dels seus interessos.

□

UNA observació sobre l'article *Lo que valen, pensen o diuen alguns aspirants a candidats*, que publicavem en l'últim número.

Com que en ell se parlava d'un candidat propietari de *La Castellana*, hem d'advertir al lector, pera evitarli confusions, que aquesta *Castellana* no es la que està establerta a la Rambla del Mitg, 26, poques portes més avall de la nostra Administració.

A cada hu lo que sigui seu y a cada *Castellana* lo que en justicia li correspongui.

□

LA constitució del *Sindicat d'autors dramàtics* ha tret de pcellaguera als redactors de *La Publicidad*, la majoria dels quals defensen la traducció, que dona per *anar tirant*, encara que no proporcioni gloria.

Aquets dies han perdut a *La Publicidad* lo que se'n diu els estrebs. No saben ont toquen y totes les coses els surten al revés.

En Franquesa—pobre Franquesa—ha volgut coronar la seva campanya en pro del nostre teatre, (?) y veient que ni ab *La Barcelonina* ni ab el *Tenorio* ha anat la gent al «Principal», ha contractat una *coupletista*.

La pensada no està mal, y diu molt en favor del gust dels vells xarucs.

A la *coupletista* que ha contractat en Franquesa li diuen la *Goya*.

Els de *La Publicidad*, que tot ho arreglen a copia d'*Ecos*, la nomenen per la *Goya*.

Figúrinse com estaran les traduccions!

□

DITXÓS viaducte de Vallcarca!

Tan sols pera emplassar els estrebs del cèlebre pont, hi haurà necessitat, segons dictamen dels regidors lerroxistes, d'expropiar 3.577 metres quadrats de terreny, que li costaran a l'Ajuntament la friolera de 244.885 pessetes, o sigui ben a prop de cinquanta mil duros.

«¡Ayúdenme ustedes a sentir!»

Si l'emplantament, dels estrebs no més, ja costa això, calculi's lo que succeirà ab els demés *guarniments* y a quant deurà ascendir l'import total de l'obra...

Ja tenia raó un veí que, ensenyantnos els treballs fins ara fets, ens deia:

—Això, en realitat, no serà un viaducte.

—Doncs, què serà?

—Un via... crucis pera l'Hisenda municipal, que, pera favorir els interessos y millorar les finques de mitja dotzena de particulars influents, s'haurà gastat cent cinquanta o doscents mil duros que en altres coses més útils podrien emplantarse.

□

QUINA llàstima!...

Sembla que es definitivament irrevocable la negativa del ex-diputat don Ildefons Suñol a figurar en la candidatura de l'U. F. N. R. pera les properes eleccions municipals.

Per les raons que ja coneixen els nostres lectors, doncs clarament varem exposarles en un dels darrers números de L'ESQUELLA, lamentem l'actitut del senyor Suñol, però, de totes maneres, ja que ell no va al Ajuntament, esperem que al menos tindrà la bondat d'explicar als regidors de l'Esquerra que hi quedin, y als que hi entrin pel Janer, com han de ferho les minories pera impedir que la majoria pugui entregarse a «una obra municipal pertorbadora y oposada als veritables interessos de la Ciutat».

Serà, aquet, un servei més que l'Esquerra li deurà y que Barcelona no deixarà d'agrairli.

□

S'ha donat una nova pròrroga al període voluntari pera l'adquisició de les cèdules.

En Girona pobre, a l'enterarse'n:

—A mi..., plim!

□

CORRENT desafortadament pera anar a rebre al *caudillo*, que estava a punt d'arribar al Baixador, el dissabte en Joan Pich, al passeig de Gracia, va atropellar gravement ab el seu automòbil a un tranzeunt que travessava l'avinguda central.

D'aquet trist succés, relatat per tots els altres diaris, *El Progreso* ha tingut la discreció de no dirne ni una paraula.

Es natural.

Desde que'l «vehículo de la burguesía» s'ha convertit en carro triomfal del lerroxisme, les desgracies que ocasiona el mata-pobres convé tenirles ben amagades.

Y molt més quan l'automòbil que ha realitzat l'atropell

perteneix a don Joan Pich,
ex-diputat, home ric,
orador y intim amic
de don Lacandro.

□

EL senyor Canalejas, conversant ab els periodistes madrilenys:

—«Tinc cartes d'en Lerroux, de dies prop-passats...»

¡Cielos!... ¡El quefe de la rrevolució, cartejantse ab l'enca-rregat de parar els peus als rrevolucionaris!...

¡Maroto y Espartero en activa correspondencia!

¿Estarem, potser, en vigílies d'un nou Vergara?

□

SE'ns prega l'inserció:

«Lloret de Mar, 25 d'Octubre de 1911.

Desde Tossa, el meu cunyat m'escriu dientme: Estimad cunyat, tu que sabs com se fa pera escriure en un periodich, ¿voldries ferme el favor de ferhi posar la següent carta?

El senyor Ventura Basar, de Tossa, d'ofici cabrer, sabater y salador de peix, té'l gust de posar en coneixement de tots els llegidors de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA que'l segon dissabte de Novembre se li casarà la filla més gran de les tres; es molt instruida en els oficis de modista y pentinadora y's casa ab un jove viatjant de molts articles y's diu Agustí Bota (a)

Toni Pau. Els seus pares estan contentíssims de dit casament y, en proves d'això, preparen una gran festassa, convidant a tot el veïnat.
Pera que consti que es veritat, firma el pare de la noia.

Ventureta Basar

Com que coses més insubstancials se publiquen en els *Ecós* que ara estan de moda en la nostra premsa, per això no hem tingut inconvenient en insertar la precedent notícia.

□

DIUMENGE, a l'arribada de la comissió de Madrid, presidida per l'Arcaide d'aquell Ajuntament senyor Francos, els nostres regidors y els de la vila y cort fraternisaren desseguida.

—Creo que á ustedes les va muy bien, por aquí... — deia un dels concejals madrilenys.

—Sí... —responia en Vinaixa. —Però no tanto como á ustedes.

—¿Cómo, no tanto?... ¿Por qué?

—Porque ustedes tratan con *Francos* y nosotros nos contentamos con pesetas.

□

EL *Diluvio*, donant compte de la festa celebrada el divendres a la «Casa de América» en obsequi dels marins de la fragata argentina *Presidente Sarmiento*:

«El buffet, espléndidamente servido, justificó la justa fama de la casa Regás.»

Y tres ratlles més avall:

«El bufet fué servido con esmero por la casa Regás.»

¡Hum!...

¿En tan pocas líneas, citar dues vegades la *casa Regás*?...

No deurà tardar gaire a saber la casa Regás (generalment

GARANTIA

—Les de verd natural ja m'agraden, però no són de durada...

—Oh, aquestes sí, senyora... No poden ser més sufertes... Són de les mateixes que van tirar an en Vallmitjana...

coneguda per *Culleretes*) els matons o els flans que això representa.

**

Ah!... Un' altra cosa.

Deixant apart flans y matons, desitjariem que se'ns expliqués per quins cinc sòus el primer «buffet» d'*El Diluvio* apareix ab dues efes y el segon no més ab una.

Ens sembla que havent ja suprimit el colega el seu famós *Suplemento ilustrado*, no hi hauria d'haver necessitat de recórrer a tan extremades economies.

¿D'una efe precisament li ha de venir?

□

VEIG que'ls comerciants de gallines han enviat un telegrama an en Canalejas.

Ara falta saber ¿què diable li deien en aquet telegrama?

Li oferien gallines?

Li oferien ous?

Perquè la cosa variaria per complert.

Sobre tot pera'ls efectes de la censura.

PETIT CORREU

El dijous de la passada setmana va inaugurar-se en el Passeig de Gracia el nou local de la casa Esteva y C.^{ia} Es arreglat ab gran luxe y decorat molt artísticament. Hi ha un petit saló destinat a exposicions.

Felicitem a la casa Esteva pel seu bon gust y li desitgem llarga vida.

Antoni López, editor — Rambla del Mig, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Ros

«RECUERDO ETERNO»

—Ell que's queixava de la pesada creu del matrimoni... Vès si no es més pesat carretejar cada any una corona com aquesta!...

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

EL ÉXITO MAYOR DE LIBRERÍA EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-Enciclopedia de la vida práctica para 1912

AÑO 5.º DE SU PUBLICACIÓN

Resumen completo de los principales acontecimientos ocurridos en el mundo durante los doce últimos meses.

ACTUALIDADES - INVENTOS - AMENIDADES

TODO ILUSTRADO CON MAGNÍFICOS GRABADOS

EL AÑO EN LA MANO es útil é interesante, instruye y recrea; contiene una gran suma de conocimientos indispensables y abundantes artículos de buena literatura.

GRANDES REGALOS Á LOS COMPRADORES

Todo comprador de EL AÑO EN LA MANO para 1912 recibe, incluída en el tomo, una participación en la próxima

LOTERÍA DE NAVIDAD

por la que, en el caso más afortunado, puede corresponderle una importante cantidad en metálico.

CONCURSOS CON PREMIOS

Como en las anteriores ediciones, EL AÑO EN LA MANO para 1912 se halla de venta en todas las librerías de España y América, á los siguientes precios:

Encuadernado en cartón, 1'50 ptas. - Encuadernado cubierta lujo, 2 ptas.

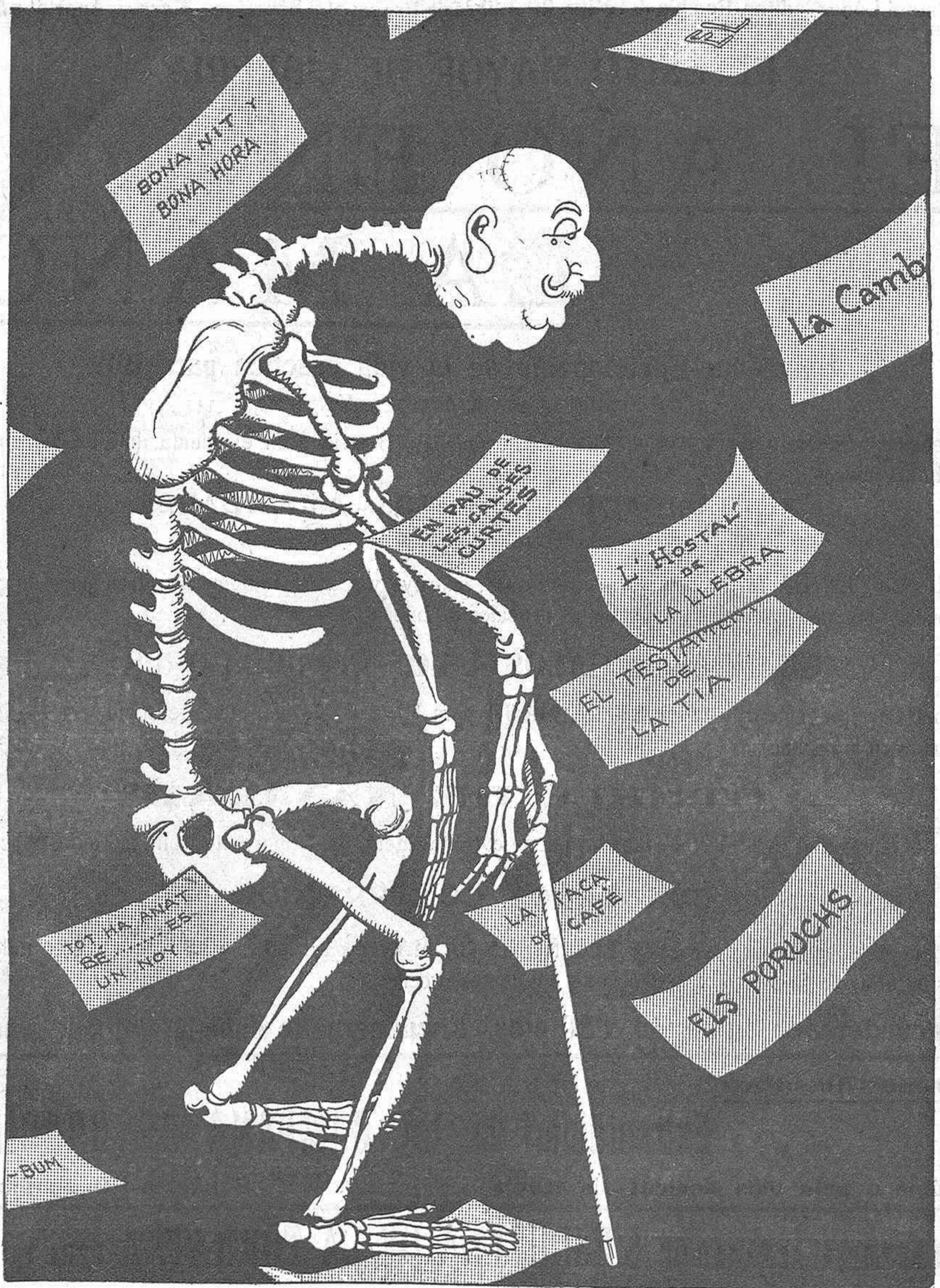
Demá dissabte

Extraordinari de LA CAMPANA DE GRACIA

Número pels vius dedicat als morts : : : : 8 planes, 10 centims

EN PREMPSA: ALMANAC DE L'ESQUELLA DE LA TORRATXA PERA 1912

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuo o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral pera certícat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

TEATRE FUNERARI

«EL CADÁVER VIVIENTE»